

Inclusieve cultuur en het lerarentekort: mannelijke peers op de pabo

Inspiratiesessie 18 april 2024

Gert-Jan Veerman

Even voorstellen

- 1998-2002 pabostudent
- 2002-2012 meester
- 2012-heden lerarenopleider
- 2019-heden lector

Doelen

1. Bewustwording rol inclusie bij lerarentekort (breed)
2. Inspiratie over het belang van peers voor specifieke groepen (specifiek)

LOBO

Landelijk Overleg
Lerarenopleiding
Basisonderwijs

PORAAD

Nederland
MEESTERT!
platform voor meesters in het basisonderwijs

Manifest Alliantie Divers voor de klas

- gedurende vier jaar werk maken van meer diversiteit voor de klas en meer inclusieve pabo's.
1. zorgen voor een inclusief klimaat voor alle studenten
  2. specifieke acties om mannelijke studenten aan te trekken en te behouden.

LOBO

Landelijk Overleg
Lerarenopleiding
Basisonderwijs

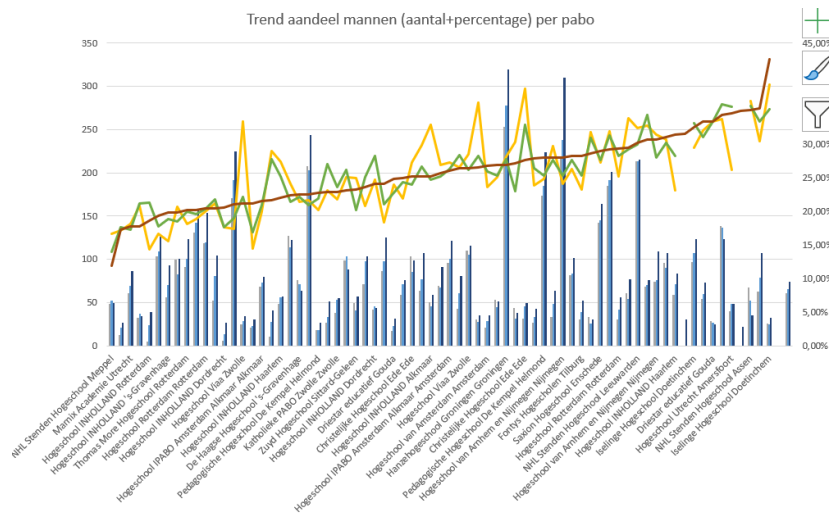
PORAAD

Nederland
MEESTERT!
platform voor meesters in het basisonderwijs

**Vereniging
Hogescholen**

Diversiteit?

- 24% studenten pabo man (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022)
- Variatie tussen pabo's 12-35%
- diplomarendement mannen ongeveer 30% (cohort 2016)
- diplomarendement vrouwen bijna 60% (Dienst Uitvoering Onderwijs, 2022)

Diversiteit?

- 13% studenten pabo migratieachtergrond (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022)
- diplomarendement met migratieachtergrond ongeveer 40% (cohort 2016)
- diplomarendement zonder migratieachtergrond ruim 50% (Dienst Uitvoering Onderwijs, 2022)

Inclusieve pabo?

Inclusieve pabo?

“the degree to which individuals experience treatment from the group that satisfies their need for **belongingness** and **uniqueness**.”
(Shore et al., 2011, p. 1265).

Inclusieve pabo en het lerarentekort?

- ‘perceived group inclusion scale’ (PGIS) van Jansen et al. (2014).
  - Ervaren ‘belongingness’: bij de groep op de pabo horen/ team opleidingschool
  - Ervaren ‘uniqueness’ unieke eigenschappen gewaardeerd en kunnen inzetten op de pabo/ op de opleidingschool

Inclusieve pabo en het lerarentekort?

- Denken aan stoppen met de pabo.
- Onderdeel willen zijn van onderwijsprofessionals in het basisonderwijs
  - Januari 2023
  - 221 eerstejaars studenten
  - 4 pabo's

	Denken aan stoppen	Onderdeel onderwijsprofessionals
Belongingness	-.25*	.17*
Uniqueness	-.22*	.23*

Noot. N=221. * $p < .001$.

Iventarisatie

- Welke activiteiten op jouw opleiding stimuleren belongingness?
- Welke activiteiten op jouw opleiding stimuleren uniqueness?
  - Ervaren 'belongingness': bij de groep op de pabo en opleidingschool horen
  - Ervaren 'uniqueness' unieke eigenschappen worden gewaardeerd en kunnen worden inzetten

OPINIE

Opinie: basissc hebber meeste

De pabo's in N
door jonge vr
voor zich ziet
over diversite
Ceder en Edw

Don Ceder en **Edw**

VOS ABB
versterkt en verdiept

Over ons ▾ Advies & ondersteuning ▾ Trainingen Bijeenkomsten
Ledenvoordeel

Kamer steunt moties voor meer mannen – PO

04-04-2024 | [Nieuws](#)

De Tweede Kamer steunt een **motie** waarin de regering wordt opgeroepen afspraken te maken om meer mannen voor de klas te krijgen. De motie was ingediend door Don Ceder van de ChristenUnie.

Hij en mede-indieners van VVD, BBB, SGP, NSC en CDA willen dat er concrete afspraken worden gemaakt om ervoor te zorgen dat in het jaar 2035 drie op de tien leraren in het basisonderwijs man zijn. Er zou ook jaarlijks moeten worden gerapporteerd over het aandeel mannelijke leraren.

Met name het basisonderwijs is sterk gefeminiseerd en die trend zet zich alleen maar door. In 2022 was slechts 13% van de leraren in het basisonderwijs man. In de aangenomen motie staat dat van de 400 startende pabostudenten er na vijf jaar werkervaring nog maar 13 meester over zijn.

- Talrijke initiatieven op een rij gezet.
- Lerarenopleider: 'Tien jaar geleden bestond onze pabo voor 10% uit mannen. Mannelijke studenten zaten vaak met z'n tweeën in de klas. Vaak ging het verhaal zo: in november stopte de eerste. Een paar maanden later vertelde de andere student dat hij ook ging stoppen.'

Meer Meesters?

ROUTES NAAR DIVERSITEIT VOOR DE KLAS

- Nulmeting januari 2023
- Doel deze studie specifiek: rol van mannelijke peers

Suggesties literatuur: bonding sociaal kapitaal (Putnam, 2001)

- Minimaal twee mannelijke studenten samen in een klas plaatsen (Ritter, 2022).
- Isolatie van de mannen tegengaan (Cooney and Bittner, 2001)
- Mannelijke studenten delen eerder onderling gedeelde ervaringen (Bristol et al., 2020).

- Tokenisme
  - Relatief kleine groep die slaagt uitzonderingspositie; stereotiep gedrag/ assimilatie
  - Mannen die stoppen gezien als representatief
- Een groter aantal personen met een vergelijkbaar minderheidskenmerk zorgt voor de ervaring van minder problemen (Kanter, 1977).
- Omslagpunt bij 35%?
- Match tussen mannen/ specifieke behoeften?

Meer Meesters?

ROUTES NAAR DIVERSITEIT VOOR DE KLAS

Huidig onderzoek

- Nulmeting Alliantie Divers voor de klas (Veerman & Ros, 2023)
- 3 pabo's
- 18 verschillende studentengroepen
- 240 eerstejaarsstudenten
- 44 mannen
- Januari 2023

Meer Meesters?

ROUTES NAAR DIVERSITEIT VOOR DE KLAS

Vraag aan studenten:

- Ik ben er zeker van dat ik later onderdeel wil zijn van de onderwijsprofessionals in het basisonderwijs (1. helemaal oneens- 5. helemaal eens).

Meer Meesters?

ROUTES NAAR DIVERSITEIT VOOR DE KLAS

Gemiddelden zeker onderdeel willen zijn van de onderwijsprofessionals in het basisonderwijs per hogeschool

	Anders		Mannen	
	M	SD	M	SD
Totaal	4,08	0,87	4,11	0,99
Hogeschool 1	3,89	1,02	4,29	0,92
Hogeschool 2	4,20	0,81	4,00	1,18
Hogeschool 3	4,11	0,76	3,89	0,93

Gemiddelden zeker onderdeel willen zijn van de onderwijsprofessionals in het basisonderwijs per hogeschool

	M	SD	N studenten	N klassen
1 man	2,75	1,71	4	4
2 mannen	4,00	1,26	6	3
3 mannen	4,25	0,87	12	4
4 mannen	4,08	0,67	12	3
5 mannen	4,60	0,52	10	2

Voorlopige conclusie en discussie:

- Aanwijzing isolatie (Cooney and Bittner, 2001)
- Aanwijzing noodzaak substantieel aantal (Kanter, 1977).
- Rol speciale (praktijk)routes
- Reactie student: 'Die resultaten lijken me logisch, bij ons zat ook één jongen en die is na een jaar gestopt. Ik weet niet of hij was gebleven als er meer jongens waren geweest. Onze praktijkroute heeft minder contactmomenten en minder structuur. Het leek dat hij dit nodig had en binnen de route niet aangeboden kreeg.'

Meer Meesters?

ROUTES NAAR DIVERSITEIT VOOR DE KLAS

Vervolgonderzoek onder studenten:

- Wat zorgt er voor dat jij je thuis voelt op de opleiding en op de opleidingsschool?
- Hoe kan meer gebruik worden gemaakt van jouw specifieke kwaliteiten?
- Wat zorgt ervoor dat jij onderdeel wil zijn van de onderwijsprofessionals in het basisonderwijs?
- Welke rol spelen klasgenoten hierbij?

Breakout room

- Specifieke aandacht voor mannen op jouw pabo wenselijk?
- Heb jij zicht op de mate waarin jullie mannelijke studenten zich thuis voelen op de pabo en zich gewaardeerd voelen om dat wat hen uniek maakt? Werken met peers kansrijk voor andere groepen? Denk bijvoorbeeld aan #IBelong
- Inspirerende initiatieven?
- <https://punt.avans.nl/2024/04/de-pabo-in-breda-wil-meer-diversiteit-aan-studenten-op-de-opleiding/>
- Andere vragen?

Centrale terugkoppeling

- Specifieke aandacht voor mannen op jouw pabo wenselijk?
- Werken met peers kansrijk voor andere groepen?
- Inspirerende initiatieven?
- Vooruitblik

Meer Meesters?

ROUTES NAAR DIVERSITEIT VOOR DE KLAS

